9. HADİS

SADAKA: SINIRSIZ HAYIR KAYNAĞI

عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

« فَلَا يَغْرِسُ الْمُسْلِمُ غَرْسًا، فَيَأْكُلَ مِنْهُ إِنْسَانٌ وَلَا دَابَّةٌ وَلَا طَيْرٌ إِلَّا كَانَ لَهُ صَدَقَةً إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ».

Hadisin Türkçesi

Câbir İbni Abdullah radıyallahu anh'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Müslüman bir kişi bir ağaç diker de ondan insan, hayvan veya kuş yerse, bu yenen şey kıyamet gününe kadar o Müslüman için sadaka olur."[9]

Açıklamalar

"Yeşil" ve "ağaç"ın dinimizdeki önemini en güzel şekilde belirleyen hadîs-i şerîfler, aynı zamanda hayır ve iyilik yollarının yeşille alakalı yönünü göstermektedir.

Bu hadisin Müslim'deki metninde "Yabani hayvanların yediği de sadakadır." cümlesi bulunmaktadır.

Burada bir ağaç ve ekinin kıyamete kadar nasıl sadaka olacağı konusu izaha muhtaçtır. "Kıyamete kadar" sözünden maksadın, "ağaç ve ekinden yararlanıldığı sürece" veya o ağaç ve ekinden yeni ağaç ve ekinler üretildikçe onlar da aynı hükme dâhildir, denilmek istenmiştir. Böylece sadaka hükmü sürüp gidecektir.

Dikilen ağaç ve ekilen ekinin, "çok uzun bir süre" onu ilk kez diken ve eken için sadaka olduğu anlaşılmaktadır. Buradan hareketle, çevreyi ağaçlandırmada, yeşillendirmede, ağaç veya ekin, meyve-sebze türlerinin ıslahında, bir yerden bir başka yere götürülüp oralarda da üretilmesinde öncülük edenlerin,

9 Riyâzü's-Sâlihîn, Hadis No: 137 (Müslim, Müsâkât 10)

Açıklamalar

bu yeni yörelerde o meyve veya sebze türleri üretimi yapıldığı sürece onu getiren, o yöreye tanıtan için hep iyilik olarak yazılacaktır. Tabiî bunun tam tersi olarak zararlı veya haram bir ekim-dikim çığırını başlatan da vebal yükünü tutmuş olacaktır.

Ağaç dikmeye ve yeşile bunca teşvikten sonra, Müslümanların oturduğu köy, kasaba, şehir ve ülkelerin ağaçtan ve yeşilden yoksun ve onlardan yeterince nasibini alamamasını açıklamanın, hoş görmenin imkânı var mıdır? Çevrenin ağaçlandırılması, yeşillendirilmesi, çiçeklendirilmesi, temizliği herkesten çok Müslümanlara yakışır. Bu böyle iken bir de dikilmiş ağaçları, ekilmiş ekinleri vahşice kesmek, çiğnemek, söküp atmak, kırmak, koparmak ve hatta yakmak gibi cinayetlere nasıl insanın eli varır? Bunu anlamak ve hoş görmek hiç mümkün müdür? Bağ-bahçe üretimine, çevrenin temizliğine ve yeşilliğine hem son derece özen göstermeli hem de yeni yetişenleri bu konuda ısrarla eğitmeliyiz. Unutmamalıyız ki çevre temizlemek ve korumak sadece dünyayı imar etmek değil, insanları hakka, hakikate, yaratılmışlara şefkate, hizmete çağırmak ve alıştırmaktır. Yani başlı başına bir tebliğ görevidir. "Yaş kesen, baş keser." diyen atalarımız işin bir başka yönünü ne güzel ifade etmişlerdir. Konuya ilk Müslüman nesil olan ashabın nasıl yaklaştığını bir örnekle tespit edelim:

Ashab-ı kirâmın ileri gelenlerinden Ebü'd-Derdâ radıyallahu anh Şam'da ağaç dikmekteydi. Yanına birisi yaklaştı ve:

- Sen, Hz. Peygamber'in dostu olduğun halde, ağaç dikimiyle mi meşgul oluyorsun? diyerek gördüğü hali yadırgadığını ifade etti. Ebü'd-Derdâ hazretleri de adama şu cevabı verdi:

- Dur bakalım, böyle rastgele çarçabuk hakkımda hüküm verme. Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle buyururken işittim:

"Bir kimse bir ağaç diker de o ağacın meyvesinden herhangi bir insan veya Allah'ın yarattıklarından herhangi bir yaratık yerse bu, o ağacı diken için sadaka olur." (Ahmed İbni Hanbel, Müsned, VI, 444).

Kıyamet kopuyorken bile, eldeki fidanın dikilmesini tavsiye eden bizim Peygamberimizdir. O halde ekim-dikim gibi işlerde hizmetin görülmesi, neticesinden önemlidir. Olumlu hizmet ve işleri geciktirmeden, ilk fırsatta yapmaya bakmak gerekir.

Hadisten Öğrendiklerimiz

1. Dinimizde ağaç dikmenin, çevreyi yeşillendirmenin büyük ve müstesna bir kıymeti vardır. Ekim dikim işleriyle meşgul olanlar kendileri adına sürekli ve yaygın bir hayır ve sadaka kapısı açmış olmaktadırlar.
2. Çevrenin ağaçlandırılması ne dünyaya meyildir, ne de kulluğa engeldir.
3. Hz. Peygamber, ashabını ve ümmetini ekime ve dikime ısrarla teşvik etmiştir.